

21. 3. 2023

Otvoritev 37. Slovenskih glasbenih dnevov
Opening of the 37th Slovenian Music Days

LOJZE LEBIČ: GLASBA ZA ORKESTER MUSIC FOR ORCHESTRA

SLOVENSKI GLASBENI DNEVI
37 let Glasbe
SLOVENIAN MUSIC DAYS
37 years of Music

Ljubljana, Brežice, 21. 3.–26. 3. 2023

Program finančno omogočata / The programme is supported by:

Mestna občina
Ljubljana

LJUBLJANA
regionaleurope

ZELENA
PRISILJENA KRAJINA

unesco
Quarta orkestra
kreativnih mest

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

EUROPEAN
FESTIVALS
ASSOCIATION

EUROPEAN FESTIVAL
LABEL
EUROPE FOR FESTIVALS
EUROPE LABEL 2022-2023

International
Society for
Performing Arts
ISPA

Ljubljana
www.visitljubljana.com

I FEEL
SLOVENIA

Ustanoviteljica Festivala Ljubljana je Mestna občina Ljubljana.
The Ljubljana Festival was founded by the City of Ljubljana.

Torek, 21. marec 2023, ob 19.30
Tuesday, 21 March 2023, at 7.30 pm
Gallusova dvorana / Gallus Hall, Cankarjev dom

Otvoritev 37. Slovenskih glasbenih dnevov
Opening of the 37th Slovenian Music Days

LOJZE LEBIČ: GLASBA ZA ORKESTER MUSIC FOR ORCHESTRA

Davorin Mori, dirigent / conductor

Simfonični orkester RTV Slovenija
RTV Slovenia Symphony Orchestra

Kana Matsui

koncertna mojstrica / concertmaster

Na sporedu / Programme:

L. Lebič: Glasba za orkester – Cantico I
Music for orchestra – Cantico I

L. Lebič: Glasba za orkester – Cantico II
Music for orchestra – Cantico II

L. Lebič: Glasovi za godala, tolkala in brenkala
Voices for strings, percussion and plucked-string instruments

L. Lebič: Uvertura za tri instrumentalne skupine
Overture for three instrumental groups

Prvi koncert 37. Slovenskih glasbenih dnevov razpira značilno dvojnost poetike skladatelja in akademika Lojze Lebiča, ki krmari med horizontoma metafizike navdiha in matematično racionalnostjo komponiranja. Prav trenje obeh teh plati ustvarjalnosti, s katero uglasbi svoj poduhovljeni svetovni nazor, poganja tako muzikološka analitična razpredanja kot tudi izvajalsko vnemo. Še več, danes s ptičje perspektive govorimo o preseganju glasbenega izraza naroda in razraščanju v polje univerzalnosti. Iz folklornih glasbenih elementov je Lebič namreč izluščil nespremenljive „praresnice“ in jih namestil v naplasteno in napeto dialektiko postmodernistične estetike. Večplastnost pa se je v skladateljev svetovni nazor vtisnila že v zgodnjem življenjskem obdobju. Rodil se je namreč na oddaljenem podeželju, na Prevaljah leta 1934, ko je svet zaznamovala najprej gospodarska kriza in nato vojne vihre ter menjava diktatur in ideologij. Kasneje, v študentskih letih, se je v iskanju svojstvene resnice zatekel v prve skladateljske poskuse ter glasbo spoznaval s publikacijo *Novi akordi*. Globinski vpogled v lastno in svetovno zgodovino pa mu je ponudil študij arheologije v Ljubljani. Kot skladatelj se je na Akademiji za glasbo v Ljubljani sprva pri Marjanu Kozini navzel tradicije, a se od nje kaj kmalu odvrnil v iskanju prodornih novih slogovnih nazorov druge dunajske šole. Pri skladatelju Srečku Koporcju, idejnem dediču Kogoja, in med obiskom festivala Varšavska jesen ter zagrebškega Bienala je navezal stik s slednjim. S komornimi koncerti skupine Pro Musica Viva je Lebičeva glasba doživela prvi javni preboj.

Skladateljeva pot se je tako izvila začetnim oviram in peljala do mednarodnih priznanj, o čemer pričajo nagrade, med katerimi sta Prešernova nagrada za skladateljski opus in Župančičeva nagrada mesta Ljubljana za življenjsko delo. Lebičeva glasba je bila za nas prelomna in avantgardna, danes pa nam spregovarja o univerzalnih resnicah. Te bo na nocojšnjem koncertu razgrinjalo njegovo najboljše delo za simfonični orkester, *Glasba za orkester – Cantico I in II* (1997 in 2001). Navdih za diptih je skladatelj črpal iz simbolike *Hvalnice stvarstvu* Frančiška Asiškega. Številčna simbolika himne je navdihnila formalni potek skladbe s sedmimi stavki. Ti črpajo iz metafizike pojmov: sonce, zvezde, veter, voda, ogenj, zemlja in smrt ter simbolizirajo kozmično popolnost. Struktura skladbe zrcali tudi skladateljev priljubljeni zlati rez. Ta tvori glasbeni potek tako na makro- kot mikroravni. Glasbeni jezik, ki je modernistično razrešen tonalnih spon, nas sprva pahne v zvočnost velikega poka, katerega kaos nasledi red ritmičnega vzorca v tolkalih. Po šepetajočih linearnih violinskih pascažah v višinah pa se kot iz drugega sveta pojavi harmonsko homogen in konsonančni zvočni blok. Ta naznanja ponavljajoče se melodične momente, ki z arhaičnim pridihom dodajajo tonalno plast celoti. V tej pa se otipljivo menjavajo karakterno raznolike zvočne dimenzije. V drugem delu pridejo v ospredje dvogovor prvih in drugih violin ter poudarjene melodične linije. Zasišimo tudi citate začetka Haydnovega oratorija *Stvarjenje*.

Glasove za godala, tolkala in brenkala je skladatelj napisal leta 1974, po uspehu *Požgane trave* (1966), ko se je ravno v polni meri podal na pot razvoja svojstvene glasbene govorice. Skladba zato izhaja iz Lebičevega zgodnjega obdobja, ko je dosegel občutljivo ravnovesje med neposrednostjo modernistične izraznosti in tradicionalnim oblikovanjem, in je tudi primer prečiščenega godalnega glasbenega stavka. Nenavadni orkestrski zasedbi pa botruje skla-

dateljev prvotni načrt, da bi napisal zborovsko skladbo. Toda Lebič se je odločil uresničiti zborovsko zamisel v instrumentalni zasedbi, zato lahko s skladbo sledimo zborovski povezanosti v odzvanjanju in pretakanju motivičnih drobcev oz. instrumentalnim "glasovom" – različnih tonov, šumov, glissandov, zvočnih grozdov, valovanja – od ene do druge instrumentalne skupine.

Svojo **Uverturo za tri instrumentalne skupine** je leta 1982 napisal po naročilu za zagrebški Bienale in poudaril, da gre za prelomno delo v njegovem opusu, ko je v koncertnem listu 1. koncertnega večera Simfonikov RTV Ljubljana leta 1986 napisal, da se skladatelj loti uverture, "potem ko je glavno kompozicijsko delo že končano, ko je mogoče z 'uvodom' k opravljenemu še kaj dodati, tudi kritičnega". Uvertura zaključuje nekatere pretekle premene Lebičeve poetike in naznanja nove slogovne preobrate. Eden od teh se kaže v uporabi prostorske dimenzije. Orkester je razdeljen na tri razporejene skupine, iz katerih izhajajo glavne glasbene domislice glasbenega materiala, ki vključuje med drugim fanfarni motiv v trobentah, goste harmonske bloke, ki jih rahljajo kanonični postopi in jasno izrisani melodični okruški. Glasbeni tok poteka kot dialog, ki zajema dinamiko prostorske dimenzije, kar že v začetku zrcali izmenično prehajanje zvočnosti v tolkalih (velikih bobnov in činele). Tudi štiridelna zasnova glasbenega poteka se odmika od zgodovinske tridelnosti uvertur. Zaključek koncerta zato pomenljivo razgrinja Lebičev uvod v lastno povednost svetovljanskih razsežnosti.

Davorin Mori je pianist in dirigent mlajše generacije, ki živi in deluje na Dunaju. Dirigiranje je študiral na Deželnem konservatoriju v Celovcu pri Alexeju Kornienku, klavir na solnograškem Mozarteumu pri Claudiusu Tanskem in trenutno zaključuje dirigiranje na Univerzi za glasbo in upodabljajočo umetnost na Dunaju v razredu dr. Johanna Wildnerja. V Dunajski državni operi deluje kot asistent zborovodje Thomasa Langa ter poučuje klavir na Inštitutu Fritza Kreislerja na Univerzi za glasbo in upodabljajoče umetnosti. Kot pianist je z različnimi komornimi skupinami nastopil na festivalih Carinthischer Sommer, International Arts Festival Shanghai, Imagine Festival Antwerpen, St. Pauler Kultursommer, Klassik in Klagenfurt ter Proms on Stage: young artists Linz. Kot dirigent je prvič opozoril nase na otvoritvenem koncertu festivala Salzburškega poletnega festivala leta 2016, kjer je z Dunajskim filharmoničnim zborom in Jazz kvartetom izvedel jazz mašo *Prayer Wheel* Karena Asatriana. Večkrat je nastopil s Simfoničnim orkestrom RTV Slovenija in vodil Kijevski simfonični orkester, Armenski državni simfonični orkester ter Baročni orkester in zbor Capella Albertina Wien. Kot gostujoči zborovodja je deloval tudi v operi v Malmöju.

Simfonični orkester RTV Slovenija že sedmo desetletje izpolnjuje svoje poslanstvo s studijskim in koncertnim snemanjem za nacionalni glasbeni arhiv. Začetke orkestra zaznamuje radijski medij, ki je od ustanovitve leta 1928 zaposloval stalne zasedbe glasbenikov. Njihovo število se je leta 1946 povečalo, zato je takratni Orkester Radia Ljubljana štel 65 članov. Delovati je prenehal leta 1947, ko je bila ustanovljena Slovenska filharmonija, kasneje pa se je zaradi programskih potreb glasbene produkcije Radia spet ustanovil orkester. Prvi šef dirigent je bil Uroš Prevorsek, nasledili so ga Samo Hubad,

Stanislav Macura, Anton Nanut, Lior Shambadal, David de Villiers in En Shao. Od leta 2020 je šef dirigent Rossen Milanov. V zadnjem desetletju je orkester sodeloval s priznanimi dirigenti in solisti, kot so Marko Letonja, Daniel Raiskin, Angela Gheorghiu, Ana Netrebko, Roberto Alagna, Marcello Alvarez, Miša Majski, Stefan Milenković, Aldo Ciccolini, Radu Lupu, Mate Bekavac, Irena Grafenauer, Ivo Pogorelič, Sarah Chang, Ning Feng, Jean Rondeau in drugi. Simfonični orkester RTV Slovenija je posnel več kot 400 plošč in bil med letoma 2007 in 2019 član mednarodne mreže orkestrów ONE – Orchestra Network for Europe, programa EU Ustvarjalne Evrope. Leta 2019 se je kot prvi slovenski profesionalni simfonični orkester predstavil na turneji v Latinski Ameriki. Pod taktirko Raoula Grüneisa in z violončelistom Mišo Majskim so koncertirali v Limi, Buenos Airesu in São Paulu.

Maia Juvanc

NAPOVEDNIK / TO BE ANNOUNCED

Sreda, 22. marec 2023, ob 19.30
Wednesday, 22 March 2023, at 7.30 pm
Slovenska filharmonija / Slovenian Philharmonic

SLOVENSKI GLASBENI DNEVI V POKLON ZASL. PROF. DR. PRIMOŽU KURETU (1935–2022) SLOVENIAN MUSIC DAYS IN HONOUR OF THE EMERITUS PROFESSOR DR. PRIMOŽ KURET (1935–2022)

Sabina Cvilak, sopran / soprano
Simon Krečič, dirigent / conductor
Simfonični orkester SNG Maribor
SNG Maribor Symphony Orchestra

Glavni sponzor / General sponsor:

Glavni medijski sponzor /
General media sponsor:

DELO

Medijski sponzorji / Media sponsors:

V sodelovanju z /
In collaboration with:

Izdal / Published by: **FESTIVAL LJUBLJANA**, marec / March 2023
Zanj / For the Publisher: **DARKO BRLEK**, direktor in umetniški vodja,
častni član Evropskega združenja festivalov / General and Artistic
Director, Honorary member of the European Festivals Association
Glasbeni producent / Music producer: **ŽIGA STANIČ**
Tonska mojstra / Sound design: **MIRAN KAZAFURA, MATJAŽ MASTNAK**
Asistenta / Assistants: **JOŽE LAP, PETER KRIŽ**
Besedila / Texts: **MAIA JUVANC**
Oblikovanje / Design: **ART DESIGN, d. o. o.**
Tisk / Print: **GRAFEX, d. o. o.**
ljubljanafestival.si
www.facebook.com/ljubljanafestival
www.instagram.com/festival_ljubljana/
www.youtube.com/user/TheFestivalLjubljana